

2026-02-28

Vem mördade sannolikt Olof Palme?

– en PM av Göran Lambertz, kortversion

INNEHÅLL

1 Inledning	3
2 Tabeller med bevisning för de fem spåren	4
2.1 Inledning	4
2.2 Christer Pettersson	4
2.3 Stig Engström	10
2.4 Christer Andersson	14
2.5 Sydafrikaspåret	16
2.6 Annan konspiration	20
3 Matematisk bevisvärdering av spåren	27
3.1 Inledning	27
3.2 Christer Pettersson	27
3.3 Stig Engström	28
3.4 Christer Andersson	29
3.5 Sydafrikaspåret	30
3.6 Annan konspiration	31
3.7 Sammanfattning av de beräknade bevisvärdena	32
4 Kort bevisbedömning av spåren utan siffror	32
5 Sammanfattning och slutsatser	33

1 *Inledning*

Huvudsakligt innehåll Det här är kortversionen av en promemorian där jag gör ett försök att bedöma bevisningen mot olika tänkbara Palmemördare. Jag försöker inte göra prövningarna så som en domare ska göra utan i stället matematiskt. Jag gör, så gott jag som icke-matematiker kan, en sannolikhetskalkyl baserad på den allmänt godtagna "Bayes sats" och försöker alltså sätta siffror på bedömningarna. I ett särskilt kapitel gör jag också korta bevisvärderingar utan siffror, ungefär så som en domare ska göra men väldigt mycket kortare.

Värdet Palmemordet och utredningen efter det kommer sannolikt att finnas som ett sår i Sverige under mycket lång tid. Och då är det rimligen bra att det finns en i princip objektiv och rimligt professionell genomgång av bevisläget att tillgå, kanske flera. Även om min genomgång kommer att accepteras av långt ifrån alla, är det min ambition att de flesta ska uppfatta den som ett ärligt försök.

Problemet att bedöma betydelsen av fakta Ett uppenbart problem vid en sådan här genomgång är att det aldrig går att enas helt om betydelsen av vissa fakta. Vilken roll spelar det t.ex. att Lisbeth Palme sa att mördaren hade blå jacka? Hur ska vi se på de observationer som tyder på att Lisbeth och Olof Palme hade sällskap med mördaren ett kort stycke innan skotten kom? Hur säkra kan vi vara på vilken ordning skotten kom i? Är det säkert att de kulor som hittades vid mordplatsen kom från det vapen som Olof Palme sköts med? Och så vidare. Jag försöker så gott jag kan ta hänsyn till osäkerheter av detta slag.

Metod och avgränsning Jag har utan anspråk på fullständighet men med ambitionen att vara helt objektiv gått igenom det material som jag har haft tillgång till. Nedan noterar jag viktiga bevisfakta och betydelsefulla omständigheter i övrigt i tabeller. Så gör jag för att materialet och bedömningarna ska bli så tydliga och överskådliga som möjligt. Det är en tabell för vart och ett av de fem huvudspår som får sägas vara aktuella i dag: 1. Christer Pettersson, 2. Stig Engström, 3. Christer Andersson, 4. Sydafrikaspåret (kanske med viss svensk medverkan), 5. Annan konspiration (kanske med inblandning av svensk polis och/eller militär). Utifrån tabellerna gör jag sedan en samlad bedömning av misstankarnas styrka.

Ytterligare avgränsning När jag noterar bevis och andra omständigheter i tabellerna begränsar jag mig i princip till sådant som vi vet och sådant som har relativt stor betydelse för bedömningen av skuldfrågan. Jag försöker alltså avstå från spekulationer och gissningar. Avsikten är att promemorian ska vara en presentation av fakta och ett försök till en rimligt objektiv bedömning utifrån dessa fakta. Det finns ett utbrett intresse av att veta precis vad som hände i detalj, fastän det mesta av det saknar all betydelse för frågan om hur och av vem Palme mördades. Jag tar som sagt upp bara sådant som har relativt stor betydelse för bedömningen av skuldfrågan och bortser därför från allt som helt eller så gott som helt saknar betydelse för bevisvärderingen.

Närmare om tabellerna Tabellerna har tre kolumner. I den vänstra (1) noterar jag bevis och andra omständigheter till stöd för misstanken i fråga, numrerade från 1 och uppåt utan att numret är uttryck för någon värdering. I mittkolumnen (2) noterar jag *dels* invändningar mot bevisen, *dels* bevis och omständigheter som talar mot misstanken. Invändningarna mot bevisen är noterade i direkt anslutning till dessa, medan de bevis som i övrigt talar mot misstanken är numrerade från 21 och uppåt. Allt detta står alltså i

mittkolumnen. I den vänstra kolumnen noterar jag – förutom alltså bevis och andra omständigheter till stöd för misstanken – invändningar mot invändningarna och mot de bevis som talar mot misstanken, alltså de som är numrerade från 21 och uppåt. I den högra kolumnen (3) tar jag in några kommentarer och frågor.

Bevisvärdering med Bayes sats Normalt gör domstolarna inte någon matematisk värdering av bevisningen i brottmål, utan de försöker att utan några beräkningar lägga ihop de bevis som finns och bedöma om det är ”ställt utom rimligt tvivel” att den åtalade är skyldig. Det finns emellertid ett sätt att beräkna bevisvärdet matematiskt, ett sätt som är omgivet av stora svårigheter men som rent matematiskt är oantastligt och som bör användas ibland för att säkerställa främst att man inte tänker fel och/eller övervärderar den bevisning som finns för skuld. I avsnitt 3 i promemorian redovisar jag den matematiska beräkning som jag har gjort avseende de fem spår som jag har valt att ta upp till granskning. I den längre versionen av promemorian presenterar jag beräkningsmodellen lite närmare.

Källor Som källor har jag använt allmänt tillgängligt förundersökningsmaterial och böcker, artiklar, dokumentärer m.m. som är kända och rimligt sakliga. Jag har inte själv läst i förundersökningen förutom i de dokument som finns publicerade och som jag hittat. I slutet av promemorian har jag tagit in en förteckning över källor.

2 *Tabeller med bevis och invändningar för de fem spåren*

2.1 **Inledning**

Det här kapitlet innehåller tabeller för de fem spår som jag tar upp i promemorian. I tabellerna anger jag, för vart och ett av spåren, den viktigaste bevisningen för att ”spåret stämmer”, dvs. bevisningen för att mordet begicks av den som spåret avser. Jag anger också invändningar mot bevisen och omständigheter som talar emot spåret.

Den som är mycket insatt i Palmemordsärendet kommer att tycka att det är mycket som saknas. Det stämmer, och det beror på, dels att jag har försökt hålla mig till den bevisning och de invändningar som jag bedömer vara viktigast, dels att jag försökt göra arbetet rimligt hanterligt.

Hur tabellerna närmare bestämt är upplagda framgår av avsnitt 1.

2.2 **Christer Pettersson**

<i>Bevisning för skuld och förstärkande omständigheter; invändningar mot motbevisningen</i>	<i>Invändningar / bevisning mot</i>	<i>Övrigt / kommentarer / frågor</i>
1. Lisbeth Palme pekade ut honom och sa att hon var säker på sin sak.	1 a. Den vittneskonfrontation där Lisbeth Palme pekade ut honom hade stora brister. Hon hade fått veta att den	När man läser Lars Borgnäs bok ”Olof Palmes sista steg – i sällskap med en mördare” blir man helt övertygad

	<p>misstänkte var alkoholist, och hennes första kommentar var att ”det ser man vem som är alkoholist”. Hon hade också getts intrycket att misstankarna mot personen var starka och trodde att han var gripen. Men det fanns före utpekandet inte några vägande misstankar mot Christer Pettersson.</p>	<p>om att Lisbeth Palme dolde något för polisen. Men det är svårt att veta om det har någon betydelse för bedömningen av bevisningen. Det mest troliga är nog att det inte har någon sådan betydelse.</p>
	<p>1 b. Lisbeth Palme behövde se filmen från konfrontationen vid ytterligare ett tillfälle innan hon definitivt bestämde sig för att det var Christer Pettersson som hon hade sett vid mordet. Hon visade en tydlig tvekan vid konfrontationen.</p>	
	<p>1 c. När Lisbeth Palme första gången hördes av en polis på mornatten (kriminalkommissarien Åke Rimborn) sa hon att det hade varit två personer. Och hon tyckte hon kände igen dem. De hade någon dag tidigare stått och tittat mot makarna Palmes lägenhet i Gamla Stan, sa hon. I det rikslarm som gick ut på mornatten stod det också att två personer eftersöktes som misstänkta för mordet. Under utredningen mot Christer Pettersson försvann uppgiften om två personer.</p>	<p>Vet vi när uppgiften om två personer försvann?</p>
	<p>1 d. I ett tidigt samtal med Hans Holmér sa Lisbeth Palme att hon trodde mördarna var ”kroater, tyskar, israeler, sydafrikaner eller amerikaner”.</p>	

	<p>1 e. Den man som Lisbeth Palme beskrev som mördaren i det första protokollförda polisförhören hade påtagliga likheter med vittnet Anders B, som stod i Dekorimahörnan. Och Anders B sa att han upplevde att Lisbeth Palme tittade på honom.</p>	
<p>2. Fyra personer som var vid biografen Grand strax före mordet sa att en man som de hade sett där liknade Christer Pettersson. Och en man som arbetade i ett gatukök längre ner på den västra sidan av Sveavägen sa sig känna igen Christer Pettersson. Hovrättens slutsats var att det fanns en ”betydande sannolikhet” för att Christer P befann sig utanför biografen när makarna Palme gick därifrån. (Vittnet Lars E var särskilt starkt.)</p>	<p>2 a. En av de fyra personerna var Roger Östlund. Han ändrade sin berättelse på ett sådant sätt att hans trovärdighet försvann.</p>	
	<p>2 b. Vittnesmålen om Grandmannen och mannen vid kiosken kom först sedan CP blivit misstänkt och vittnena fått se en vittneskonfrontation med honom. Hovrätten skrev att en viss tveksamhet kvarstod.</p>	
<p>3. Enligt advokat Pelle Svensson hade ”bombmannen” (Lars Tingström) gett Christer Pettersson i ”uppdrag” att mörda Palme. Här kan finnas ett motiv. I boken Bombmannens testamente från 2014 visar författarna, Lena Ebervall och Per E. Samuelsson, att det finns en del som talar för att det</p>	<p>3 a. Det kan hävdas att Tingström sannolikt hade ett intresse av att vara en del i den svenska kriminalhistorien och att han därför kanske ville att det skulle vara så som han trodde.</p>	

<p>faktiskt gavs en sådan instruktion och att Christer Petterssons motiv för att mörda Olof Palme kunde finnas i denna instruktion och i hans lojalitet med Tingström. Denne synes ha trott att CP begick mordet pga instruktionen.</p>		
<p>4. Man har ingen anledning att tvivla på att Christer Pettersson verkligen var upprörd över samhällets behandling av Tingström. Inte heller har man anledning att tvivla på att Tingström var en person som mycket väl skulle kunna be Pettersson att döda Palme.</p>		
<p>5. Han saknar alibi och det finns en del som talar för att han försökte skaffa sig ett falskt sådant.</p>		
<p>6. Christer Pettersson stämmer rätt bra med den gärningsmannaprofil som gjordes.</p>	<p>6 a. Gärningsmannaprofilen tycks ha varit något av ett beställningsjobb, vilket naturligtvis inte i och för sig hindrar att den kan vara riktig.</p>	
<p>7. Det finns en del som talar för att Pettersson kan ha haft ett vapen att skjuta med (s. 336 i Bombmannens testamente).</p>		
<p>8. CP var en person som skulle kunna begå ett sådant dåd, han hade begått alla möjliga brott tidigare och kände väl till området vid Tunnelgatan.</p>		
<p>9. Han befann sig i mordområdet på kvällen, det har han själv sagt och annan utredning visar det.</p>		

<p>10. I resningsmålet kom det fram en rad nya vittnen som pekade ut Christer Pettersson.</p>	<p>10 a. Högsta domstolen avfärdade den nya bevisningen utan någon egentlig tvekan.</p>	
<p><i>Särskilt för att det var en ensamagerande gärningsman</i></p>		
<p>11. Platsen för mordet framstår inte som noga utvald utan som ganska riskfylld för en gärningsman.</p>		
<p>12. Skotten och vapnet tycks närmast tala för att skytten var amatör.</p>	<p>12 a. Granskningskommissionens slutsats är dock (s. 150): ”Enligt vår bedömning ger fakta i denna del inte heller något entydigt underlag för bedömning av om gärningsmannen varit ’professionell’, dvs. särskilt skickad för att döda, eller inte.”</p>	
<p>13. Granskningskommissionen säger i anslutning till gärningsmannaprofilen (s. 916): ”[En analys av helheten av det som ägt rum på mordplatsen] talar så pass tydligt emot ett planlagt attentat, att man beträffande informationen i övrigt, som merendels är mer eller mindre osäker, kan inskränka sig till att söka efter fakta som talar emot denna slutsats. Det finns få fakta av det slaget.” Att gärningsmannen kom undan är det som sägs starkast tala emot.</p>		
	<p>21. Åtalet mot CP byggde på att han först var vid Grand och sedan följde efter makarna Palme, tog sig förbi dem och ställde</p>	

	<p>sig vid Dekorimahörnan och väntade. Men inget av vittnena såg någon person som rörde sig så långs Sveavägen. Och bara ett vittne sa sig ha sett mördaren stå vid Dekorimahörnan.</p>	
	<p>22. Vittnet Lars J stod en bit in på Tunnelgatan, före trappan, och såg mördaren komma springande. Han visste vem CP var och hade sett honom många gånger i Rotebro. Han sa att han inte alls hade associerat till CP när han sett mördaren komma.</p>	
	<p>23. CP sa att han var på väg hem till Rotebro med pendeln när mordet begicks. Två personer (Algot Å och Enar H) sa att de sett honom på tider och platser som passade med hans berättelse. I hovrätten bedömdes han ändå inte ha något alibi eftersom personerna kunde ha misstagit sig eller talat osanning.</p>	
	<p>24. Christer Pettersson hade veterligen inte något motiv att döda Olof Palme (se dock p. 3). Hovrätten konstaterade att det såvitt framkommit inte fanns något motiv.</p>	
	<p>25. Skottet mot Olof Palme var perfekt. Det gällde även den kula som användes. Det talar för att gärningsmannen var en van skytt. Christer Pettersson var inte van vid skjutvapen.</p>	
	<p>26. Enligt hovrätten fanns det inte stöd för något antagande att CP hade</p>	

	tillgång till ett vapen på mordkvällen.	
	27. Det var veterligen helt olikt Christer Pettersson att planera ett våldsdåd. Om han begick mordet bör det därför rimligen ha varit en stundens ingivelse.	
	28. Enligt flera vittnen var gärningsmannen annorlunda klädd än CP var den kvällen. Tolv av sexton mordplatsvittnen som säger något om mördarens klädsel säger att han hade en mörk rock eller ulster (Borgnäs 1 s. 52). Christer P. hade bara jackor.	
	29. CP:s försvarare Lars Ekman var övertygad om att CP var oskyldig.	
	30. Lillemor Östlin, ”Hinsehäxan”, kände CP och personerna omkring honom. Hon var övertygad om att Sigge C, Harri M och Roger Ö försökte sätta dit honom för att få del av belöningen och för att bli av med ”en jobbig typ”. Hon säger också att Thure Nässén vid ett möte lockade Sigge C, Harri M och Roger Ö med belöningen.	
	31. Anders B sa sig helt säker på att gärningsmannen hade en mörkblå mössa. Det hade CP knappast.	
	41. Allt det övriga som talar för att det var en konspiration, SE eller CA talar samtidigt emot att det var CP.	

2.3 Stig Engström

<i>Bevisning för skuld och förstärkande omständigheter; invändningar mot motbevisningen</i>	<i>Invändningar / bevisning mot</i>	<i>Övrigt / kommentarer / frågor</i>
1. Han var med säkerhet på mordplatsen i samband med att mordet begicks.		
2. Mycket talar för att han ljög om sin roll på mordplatsen efter mordet och att han inte alls var där efter att mordet begicks. Han sa t.ex. att han sprang in i gränden efter mördaren, men ingen har sett det. Han sa också att ett vittne verkade beskriva honom, men några sådana anteckningar finns inte. Det finns vidare inget stöd för SE:s berättelse hos vare sig Stefan G, Anna H eller Inge M.	2 a. Det finns flera vittnesmål som talar för att han faktiskt var på mordplatsen efter mordet.	
3. Lars J säger att den bortflyende mördaren kan ha varit Engström.		
4. På krönet ovanför trappan sågs mördaren av Yvonne N, som beskriver en person som i hög grad påminner om Engström.		
5. De signalement som lämnades på gärningsmannen stämmer genomsnittligt sett rätt bra på Engström. Handledsväskan och en keps med öronlappar – båda mycket specifika – nämndes av ett par personer.		

6. Han kom tillbaka till jobbet ”i lagom tid” efter mordet.		
7. Enligt utredningen inifrån Skandia (ABAB-vakterna) var SE ute en stund vid den tid då paret Palme anlände till Grand. SE sa själv att han inte var ute på hela kvällen.		
8. Han samlade på material om mordet och agerade också i övrigt i överensstämmelse med FBI:s erfarenheter av hur mördare ibland agerar. Han infiltrerade t.ex. utredningen, sökte uppmärksamhet och uppträdde triumfatoriskt när poliserna visade sig vara på fel spår.		
9. Stefan G sa sig helt säker på att han inte hade sett Stig E, vare sig på mordplatsen eller i närheten av OP, och att Stig E inte var i samtal med LP som han själv sa. Stefan G pekade ut Anna och Karin utan svårigheter.		Fler omständigheter som bör nämnas kan finnas i Lars Larssons genomgång, som enligt vad jag noterat pekar på åtskilliga svagheter i SE:s berättelse. Se särskilt s. 145 ff.
<i>Särskilt för att det var en ensamagerande gärningsman</i>		
10. Platsen för mordet framstår inte som noga utvald utan som ganska riskfylld för en gärningsman.		
11. Skotten och vapnet tycks närmast tala för att skytten var amatör.	11 a. Granskningskommissionens slutsats är dock (s. 150): ”Enligt vår bedömning ger fakta i denna del inte heller något entydigt underlag för bedömning av om	

	gärningsmannen varit 'professionell', dvs. särskilt skickad för att döda, eller inte."	
12. Granskningskommissionen säger i anslutning till gärningsmannaprofilen (s. 916): "[En analys av helheten av det som ägt rum på mordplatsen] talar så pass tydligt emot ett planlagt attentat, att man beträffande informationen i övrigt, som merendels är mer eller mindre osäker, kan inskränka sig till att söka efter fakta som talar emot denna slutsats. Det finns få fakta av det slaget." Att gärningsmannen kom undan är det som sägs starkast tala emot.		
	21. Det vore en enorm tillfällighet om han inte visste i förväg att makarna Palme var på väg, kom ut på Sveavägen just "i rätt tid", hade en revolver med sig och då snabbt beslöt sig för att skjuta Olof Palme.	
	22. Han förefaller inte ha varit "rätt personlighetstyp". Ingen av de personer som kände honom ansåg att han kunde vara mördaren.	
	23. Nästan inget talar för att han hade en pistol på tjänsterummet.	
	24. Anders B sa sig helt säker på att gärningsmannen hade en mörkblå mössa. Det hade inte SE.	

25 a. Men många andra vittnen sa att gärningsmannen gick bakom eller invid paret Palme.	25. Inge M:s berättelse talar för att gärningsmannen stod och väntade.	
	41. Allt det övriga som talar för att det var en konspiration, CP eller CA talar samtidigt emot att det var SE.	

2.4 Christer Andersson

<i>Bevisning för skuld och förstärkande omständigheter; invändningar mot motbevisningen</i>	<i>Invändningar / bevisning mot</i>	<i>Övrigt / kommentarer / frågor</i>
1. Stämmer mycket bra med gärningsmannaprofilen. Bl.a. enstöring och har betett sig plötsligt våldsamt.	1 a. Gärningsmannaprofilen tycks ha varit något av ett beställningsjobb, vilket naturligtvis inte i och för sig hindrar att den kan vara riktig.	
2. Ägde en revolver av rätt slag, lämnade inte in den till polisen fast han var medveten om kallelsen. Säger att han sålde den "svart".		
3. Har inte alibi för kvällen, har ändrat sin berättelse från "sjuk" till "sov" och sa sig vara sängliggande dagarna före, under och efter mordet. Utredning finns om att han inte var sängliggande.		
4. Går till brottsplatsen ibland och var bl.a. där på tioårsdagen. Frekventerar ett kafé mittemot.		

<p>5. Mårten Palme såg en man vid Grand som han efteråt tyckte hade sett väldigt skum ut och som han lät rita av. Teckningen stämmer mycket bra med CA. Dennes utseende, hållning och sätt att röra sig stämde också väl med beskrivningarna av gärningsmannen.</p>		
<p>6. Vittnesiakttagelser stämmer med att han kan ha varit på väg hem till Hälsingegatan i Vasastan efter att ha befunnit sig uppe vid Regeringsgatan.</p>		
<p>7. Han hade nyligen förlorat pengar på grund av en skattereform som han skyllde på Olof Palme.</p>		
<p><i>Särskilt för att det var en ensamagerande gärningsman</i></p>		
<p>8. Platsen för mordet framstår inte som noga utvald utan som ganska riskfylld för en gärningsman.</p>		
<p>9. Skotten och vapnet talar närmast för att skytten var amatör.</p>	<p>9 a. Granskningskommissionens slutsats är dock (s. 150): ”Enligt vår bedömning ger fakta i denna del inte heller något entydigt underlag för bedömning av om gärningsmannen varit ’professionell’, dvs. särskilt skickad för att döda, eller inte.”</p>	
<p>10. Granskningskommissionen säger i anslutning till gärningsmannaprofilen (s. 916): ”[En analys av helheten av det som ägt rum på mordplatsen] talar</p>		

så pass tydligt emot ett planlagt attentat, att man beträffande informationen i övrigt, som merendels är mer eller mindre osäker, kan inskränka sig till att söka efter fakta som talar emot denna slutsats. Det finns få fakta av det slaget.” Att gärningsmannen kom undan är det som sägs starkast tala emot.		
	21. Inget knyter honom till brottsplatsen.	
	22. Det finns inte heller någon annan egentlig bevisning mot honom.	
	41. Allt det övriga som talar för att det var en konspiration, CP eller SE talar samtidigt emot att det var CA.	

2.5 Sydafrikaspåret (kanske inkl. visst svenskt deltagande)

<i>Bevisning för skuld och förstärkande omständigheter; invändningar mot motbevisningen</i>	<i>Invändningar / bevisning mot</i>	<i>Övrigt / kommentarer / frågor</i>
1. En sydafrikansk agent säger att den som sköt Palme var väl bekant med hans vanor. Det förekommer i olika sammanhang uppgifter om att den som sköt var sydafrikanen Craig Williamson.		Granskningskommissionen säger på s. 688: ”Sammantaget framstår ’Sydafrika-spåret’ idag som jämförelsevis väl utrett.”
2. En sydafrikansk agent, ”generalen”, sa i ett samtal med Göran Björkdahl		

<p>(Palmespanare) att Sydafrika var villigt att hjälpa Sverige på vissa villkor, att ”detta är farligt” men att ”länderna borde träffas och ingå något avtal”.</p>		
<p>3. Eugene de Kock, f.d. överste vid sydafrikanska säkerhetstjänsten, berättade i en rättegång mot honom att han hade vetskap om att Craig W. och andra personer i ”operation Longreach” låg bakom mordet.</p>		
<p>4. En sydafrikansk representant för ANC, Madi Gray, säger att hon såg Craig Williamson i Stockholm en vecka före mordet i samband med ett möte där Palme talade mot apartheid. Hon säger att hon ”fick en väldigt kall känsla”. Williamson har förnekat att han var i Stockholm då.</p>		
<p>5. Den sydafrikanska apartheidregeringen var mycket uppmärksam på riskerna för en stark internationell rörelse mot apartheid. Birgitta Karlström Dorph, som arbetade som agent för Sverige i Sydafrika, fick bl.a. en kula skjuten in i sitt hem i Sydafrika. Det uppfattades av många som ”ett budskap från regeringen”.</p>		
<p>6. Den sydafrikanska regimen använde ofta våld mot ANC. Bl.a. mördades en kvinna som arbetade för ANC i Paris. Och ANC-</p>		

<p>kontoret i Stockholm utsattes för en bomb.</p>		
<p>7. Palmes engagemang mot apartheid och för ANC var viktigt internationellt. Han talade bl.a. 1977 i FN:s generalförsamling mot apartheid. Allan Boesak, Dali Tambo, Birgitta Karlström Dorph, Madi Gray och andra som arbetade för ANC vittnar om Palmes stora betydelse för kampen mot apartheidsystemet, och om att den sydafrikanska regimen såg Palme som en farlig fiende.</p>		
<p>8. Mycket i kampen mot apartheid handlade om pengar. Och det fanns mycket svenska pengar som skulle användas i arbetet mot den sydafrikanska regimen. Mycket talar för att den svenska regeringen understödde ANC finansiellt.</p>		
<p><u>För samarbete Sydafrika – svenskar</u></p>		
<p>9. Bertil Wedin hade arbetat för den sydafrikanska säkerhetstjänsten sedan 70-talet. Han reste mellan Sverige och Sydafrika men tillbringade mesta delen av tiden i London. I en intervju som Jan Stocklassa gjorde med Wedin under täckmantel sa Wedin bl.a. att han träffade Craig Williamson.</p>		

<u>Allmänt för svensk medverkan</u>		
<p>10. Det fanns ett starkt Palmehat i Sverige, han sågs av somliga som en förrädare och personer uttalade i olika sammanhang att Palme borde röjas ur vägen. Bland svenskar med högerextrema åsikter som talade om Palme som förrädare fanns Alf Enerström, Viktor Gunnarsson, Bertil Wedin och David Fredin.</p>		
<p>11. I en intervju med Jan Stocklassa 2014 sa Alf Enerström att det var en svensk polis som sköt och att han själv såg poliser som han kände igen i närheten av Sveavägen den aktuella kvällen. Han sa alltså också att han själv rörde sig där i närheten. Att han inte hade alibi bekräftades för Stocklassa av Enerströms dåvarande sambo Gio Petré.</p>		
<p>12. En kvinnlig polis i USA säger att Viktor Gunnarssons död framstod som en avrättning. Det kan ha betydelse genom att flera har uttryckt misstankar om att Gunnarsson ansågs farlig därför att han visste vem mördaren var.</p>		
<p>13. David Fredin, som var assistent åt Alf Enerström, uttalade sig om Palme som förrädare. Han sa bl.a. att han skålade ”för förrädarens död”. I en mejlväxling mellan Fredin och Wedin (se ovan) –</p>		

<p>5 000 mejl – nämns Jan Stocklassas efterforskningar och misstankar om att denne jobbade för den ryska säkerhetstjänsten. Fredin säger att Enerström och Wedin kände varandra. Och han säger att ”någon kom till Enerström och talade om att döda Palme”.</p>		
<p><u>Allmänt mot teorin om ”en ensam galning”</u></p>		
<p>14. Flera vittnen såg personer med walkie-talkies inte långt från mordplatsen under den aktuella kvällen. Det talar för att flera personer var inblandade.</p>	<p>14 a. Granskningskommissionen skrev dock: ”Sammantaget bedömer vi inte att de ovan redovisade walkie-talkie-uppslagen tillför utredningen något av mer betydande intresse.”</p>	
<p>15. Flera vittnen såg kända medlemmar i den hemliga organisationen ”Stay behind” i området på mordkvällen. Och flera personer med insikter i säkerhetsfrågor har sagt att det mycket väl kan vara Stay behind som låg bakom mordet.</p>		
<p>16. Skottet mot Olof Palme var perfekt. Det gällde även den kula som användes. Det talar för att gärningsmannen var en van skytt.</p>		
<p>17. Fler omständigheter som talar mot att det var ”en ensam galning” finns angivna nedan i 2.6.</p>	<p>17 a. Granskningskommissionen säger i anslutning till gärningsmannaprofilen (s. 916): ”[En analys av helheten av det som ägt rum på mordplatsen] talar så pass tydligt emot ett planlagt attentat, att man beträffande informationen</p>	

	i övrigt, som merendels är mer eller mindre osäker, kan inskränka sig till att söka efter fakta som talar emot denna slutsats. Det finns få fakta av det slaget.” Att gärningsmannen kom undan är det som sägs starkast tala emot.	
	31. Allt det övriga som talar för att det var CP, SE eller CA talar samtidigt emot Sydafrikaspåret.	

2.6 Annan konspiration

<i>Bevisning för skuld och förstärkande omständigheter; invändningar mot motbevisningen</i>	<i>Invändningar / bevisning mot</i>	<i>Övrigt / kommentarer / frågor</i>
1. Det gjordes en mängd observationer av walkie-talkies i närheten av mordplatsen som inte har fått någon förklaring.	1 a. Granskningskommissionen skrev dock: ”Sammantaget bedömer vi inte att de ovan redovisade walkie-talkie-uppslagen tillför utredningen något av mer betydande intresse.”	
2. Det finns åtminstone fyra vittnesmål om att personer försökte rekrytera någon för att mörda Palme. (Se bl.a. Wall 2 s. 323 ff.)		
3. Palmes överklagande i det s.k. Harvard-ärendet försvann spårlöst från länsrätten samma dag som mordet begicks. Handlingen stals och uppgiften raderades från diariet.	3 a. Det finns en hel del som talar för att det rörde sig om ett ganska bagatellartat brott utan koppling till mordet (Granskningskommissionen s. 693).	

<p>4. Det finns åtminstone tre vittnesmål från mordplatsen som tyder på att Olof Palme talade med mördaren före mordet, vilket kan tala för att han hade lurats i en fälla. (Vittnena är Anders B, Anders D och Christina V.) – Om mördaren stod och väntade tyder det på att han visste att makarna skulle komma på den sidan om Sveavägen.</p>	<p>4 a. Flera andra vittnen berättar om händelseförloppet på ett sådant sätt att det inte förekom något samtal. (Vittnena är Kerstin N och Inge M, och dessutom sa Lisbeth Palme så.)</p>	
<p>5. Det finns flera vittnesmål om möten m.m. strax före mordet där ett attentat mot Olof Palme diskuterades, och det fanns ett dokumenterat hat mot Palme inom vissa grupper. Många såg Palme som en landsförrädare och personer uttalade i olika sammanhang att Palme borde röjas ur vägen. Bland svenskar med högerextrema åsikter som talade om Palme som förrädare fanns Alf Enerström, Viktor Gunnarsson, Bertil Wedin och David Fredin.</p>		
<p>6. Flera personer med insikter i säkerhetsfrågor har sagt att det mycket väl kan vara den hemliga organisationen Stay behind som låg bakom mordet.</p>		
<p>7. Flera vittnen såg kända medlemmar i ”Stay behind” i området på mordkvällen.</p>		

<p>8. Flera vittnen säger att makarna Palmes lägenhet var övervakad just före mordet. Mycket tyder på att övervakningen skedde från fastigheten mitt emot, lägenheten ovanför galleriet i gatuplanet. (Se Wall 2 s. 341 ff.)</p>		
<p>9. Skottet mot Olof Palme var perfekt. Det gällde även den kula som användes. Det talar för att gärningsmannen var en van skytt. Och även andra omständigheter talar för att mordet var professionellt utfört.</p>	<p>9 a. Granskningskommissionens bedömning är dock (s. 150): ”Enligt vår bedömning ger fakta i denna del inte heller något entydigt underlag för bedömning av om gärningsmannen varit ’professionell’, dvs. särskilt skickad för att döda, eller inte.</p>	
<p>10. Två unga finska kvinnor säger att de såg en man som talade i walkie-talkie på finska och sa att han var igenkänd men fick besked att han skulle göra det som skulle göras.</p>		<p>Se bl.a. s. 402 i Granskningskommissionens betänkande.</p> <p>Varför lyckades man inte hitta Dekorimamannen?</p>
<p>11. En flicka ”Eva” sa sig ha blivit tilltalad av två engelsktalande män som sa sig vara i Stockholm för att döda Palme.</p>		
<p>12. Flera personer hade hört rykten eller uttalanden under tiden före mordet om att Palme skulle/borde skjutas. Anders Larsson var en sådan person, han skrev ett brev till Rosenbad veckan före mordet.</p>		

<p>13. Ovanligt många människor med anknytning till Palmemordet eller Palmeutredningen har dött unga. Det gäller t.ex. Anders Larssons sagesman, Bo Ståhl, som dog i en hjärtinfarkt 43 år gammal. Denne hade sagt att han inte kunde berätta varifrån han fått uppgifter om att Palme skulle mördas på grund av risk för eget liv. Det gäller vidare Anders Larsson själv och Ulf Lingärde.</p>		
<p>14. Det förekom herrmiddagar bland poliser i Gamla Stan åren 1982–84. Där förekom bl.a. hitlerhälsningar och Palmehat. En arrangör var polismannen "Å" (Stellan Åke-bring, död 2023), som efter mordet ringde till vakthavande befäl på Norrmalmspolisen och utbringade en skål för mordet eller mördaren. Vid middagarna deltog även CG Östling, se p. 15–17.</p>		
<p>15. Polismannen CG Östling var vapenexpert och bedrev vapenhandel sedan han slutat hos polisen strax efter Palmemordet. Han hade en lägenhet ovanför Tunnelgatans trappa och kom ut från sjukhuset dagen för mordet efter en blindtarmsoperation.</p>		

<p>16. En taxichaufför berättade att han plockat upp Östling och en annan man i korsningen Malmskillnadsgatan / Mäster Samuelsgatan 4–5 minuter efter mordet. (Se Wall 2 s. 370.)</p>		
<p>17. Vid husrannsakan hos Östling hittades bl.a. en ”Palmekula”. Det är oklart vad undersökningen av denna lett fram till. (Se Wall 2 s. 371 ff.)</p>		
<p>18. I en intervju med Jan Stocklassa 2014 sa Alf Enerström att det var en svensk polis som sköt och att han själv såg poliser som han kände igen i närheten av Sveavägen den aktuella kvällen. Han sa alltså också att han själv rörde sig där i närheten. Att han inte hade alibi bekräftades för Stocklassa av Enerströms dåvarande sambo Gio Petré.</p>		
<p>19. En kvinnlig polis i USA säger att Viktor Gunnarssons död framstod som en avrättning. Det kan ha betydelse genom att flera har uttryckt misstankar om att Gunnarsson ansågs farlig därför att han visste vem mördaren var.</p>		
<p>20. David Fredin, som var assistent åt Alf Enerström, uttalar sig om Palme som förrädare. Han säger bl.a. att han skälade ”för förrädarens</p>		

<p>död”. I en mejlväxling mellan Fredin och Wedin (se ovan) – 5 000 mejl – nämns Jan Stocklassas efterforskningar och misstankar om att denne jobbade för den ryska säkerhetstjänsten. Fredin säger att Enerström och Wedin kände varandra. Och han säger att ”någon kom till Enerström och talade om att döda Palme”.</p>		
<p><u>Särskilt om misstankarna mot Säpo</u></p>		
<p>21. Olof Palmes personakt hos Säpo är försvunnen utan att någon förklaring har kunnat lämnas.</p>		<p>Många faktorer nämns som indikationer på Säpos skuld men utan att de platsar som bevisning eller förstärkande omständigheter. T.ex.: 1. Säkerhetstjänsten är ofta inblandad vid politiska mord. 2. Det var Säpo som satte PU på PKK-spåret. 3. Arne Irvell trodde att Säpo låg bakom. 4. En person i sovjetiska säkerhetstjänsten gav PU ett ”Säpo-tips”. 5. Nyckeln till Palmes kassaskåp var borta. När det borrades upp var det tomt. Säpo hade ansvar för bevakningen av Palme. 6. Ett vittne (Anders Larsson) hade från en bekant fått höra att en person från Säpo sagt att man skulle döda Palme före resan till Moskva.</p>
<p>22. Det fanns sedan många år misstankar mot Palme inom Säpo om att han läckte hemlig information, och den uppfattningen var vanlig där att han på olika sätt agerade i strid med rikets</p>		

säkerhet. Flera vittnade om att många inom Säpo var hatiska och misstänksamma mot Palme.		
23. Granskningskommissionen upplevde sig motarbetad av Säpo.		
24. Många säpotjänstemän infann sig snabbt på polisens sambandscentral efter mordet, kanske för att övervaka utredningen på olika sätt. Denna närvaro tycks Säpo i efterhand ha försökt tona ner.		
25. Ett band med ett inspelat tips överlämnades till Säpo men försvann. – Ett annat tips om vad som sagts vid ett möte i Norrköping i januari 1986 försvann också hos Säpo.		
<u>Särskilt om</u> <u>”landsförrädarspåret”</u>		
26. Många hade en tydlig bild av ett sovjetiskt hot mot Sverige. Palme skulle resa till Moskva senare under året.		Anders Jallais roman ”Landsförrädaren” innehåller ett möjligt landsförrädarsscenario som har koppling till u-båtarna i skärgården 1982. Man kan ha menat att Palme hotade västliga intressen av att ha ett övervakningssystem i Östersjön genom sin idé att göra Norden till en kärnvapenfri zon.
	31. Granskningskommissionen säger i anslutning till gärningsmannaprofilen (s. 916): ”[En analys av helheten av det som ägt	

	rum på mordplatsen] talar så pass tydligt emot ett planlagt attentat, att man beträffande informationen i övrigt, som merendels är mer eller mindre osäker, kan inskränka sig till att söka efter fakta som talar emot denna slutsats. Det finns få fakta av det slaget.” Att gärningsmannen kom undan är det som sägs starkast tala emot.	
	32. Allt det övriga som talar för att det var CP, SE eller CA talar samtidigt emot att det var en konspiration.	

3 *Matematisk bevisvärdering av spåren*

3.1 **Inledning**

I detta avsnitt försöker jag värdera bevisningen för de fem olika misstankarna i syfte att kunna bedöma hur sannolikt det i dag framstår att någon av dem stämmer. Hur sannolikt är det att Christer Pettersson begick mordet, att Stig Engström gjorde det, eller att det är Christer Andersson som är gärningsman? Hur sannolikt är det att Sydafrika låg bakom mordet, eller att det var någon annan konspiration?

För att beräkna dessa sannolikheter har jag använt ”Bayes sats” (https://sv.wikipedia.org/wiki/Bayes_sats). Det är en matematisk formel som jag presenterar närmare i huvudversionen av denna promemoria. Där redovisar jag också de svårigheter som finns när man använder formeln.

3.2 **Christer Pettersson**

3.2.1 *Inledning om sannolikhetsberäkningarna*

Med hjälp av Bayes sats har jag försökt bedöma styrkan i bevisningen mot Christer Pettersson.

De fem viktigaste bevisen mot Christer Pettersson är enligt min bedömning dessa:

1. Lisbeth Palme pekade ut honom och sa att hon var säker på sin sak.
2. Fyra personer som var vid biografen Grand strax före mordet sa att en man som de hade sett där liknade Christer Pettersson. Och en man som arbetade i ett gatukök längre ner på den västra sidan av Sveavägen sa sig känna igen Christer Pettersson. Hovrättens

slutsats var att det fanns en ”betydande sannolikhet” för att Christer P befann sig utanför biografen när makarna Palme gick därifrån. (Vittnet Lars E var särskilt starkt.)

3. Enligt advokat Pelle Svensson hade ”bombmannen” (Lars Tingström) gett Christer Pettersson i ”uppdrag” att mörda Palme. Här kan finnas ett motiv.

4. Christer Pettersson stämmer bra med den gärningsmannaprofil som gjordes.

5. Christer Pettersson var en våldsam person och skulle kunna begå ett sådant dåd, han hade begått alla möjliga brott tidigare och kände dessutom väl till området vid Tunnelgatan.

De viktigaste omständigheterna som talar emot Christer Petterssons skuld är enligt min bedömning dessa:

1. Det finns en rad omständigheter som allvarligt förringar värdet av Lisbeth Palmes utpekande.

2. Vittnesmålen om Grandmannen och mannen vid kiosken kom först sedan Christer Pettersson blivit misstänkt och vittnena fått se en vittneskonfrontation med honom. Hovrätten skrev att en viss tveksamhet kvarstod.

3. Vittnet Lars J stod en bit in på Tunnelgatan, före trappan, och såg mördaren komma springande. Han visste vem Christer Pettersson var och hade sett honom många gånger i Rotebro. Han sa att han inte alls hade associerat till Christer P. när han sett mördaren komma.

4. Enligt flera vittnen var gärningsmannen annorlunda klädd än Christer Pettersson var den kvällen. Tolv av sexton mordplatsvittnen som säger något om mördarens klädsel säger att han hade en mörk rock eller ulster. Christer Pettersson hade bara jackor.

5. Det finns en rad andra misstankar.

3.2.2 *Beräkningarna*

Utifrån vad jag känner till och de värderingar jag har gjort av de enskilda bevisen för att använda dem i formeln har jag beräknat sannolikheten för att Christer Pettersson mördade Olof Palme. Jag kommer fram till att sannolikheten är ca 4 %.

3.3 **Stig Engström**

En motsvarande genomgång beträffande Stig Engström leder till följande.

3.3.1 *De viktigaste bevisen och omständigheterna*

De fem viktigaste bevisen mot Engström är enligt min bedömning dessa:

1. Han var med säkerhet på mordplatsen i samband med att mordet begicks.

2. Mycket talar för att han ljög om sin roll på mordplatsen efter mordet och att han inte alls var där efter att mordet begicks. Han sa t.ex. att han sprang in i gränden efter mördaren, men ingen har sett det. Det finns vidare inget stöd för hans berättelse hos de tre i detta sammanhang kanske viktigaste vittnena. Stefan G sa sig helt säker på att han inte hade sett Stig E i närheten av Olof Palme.

3. På krönet ovanför trappan sågs mördaren av Yvonne Nieminen, som beskriver en person som i hög grad påminner om Engström.

4. De signalement som lämnades på gärningsmannen stämmer genomsnittligt sett rätt bra på Engström. Handledsväskan och en keps med öronlappar – båda mycket specifika – nämndes av ett par personer.

5. Enligt utredningen inifrån Skandia (ABAB-vakterna) var Engström ute en stund vid den tid då paret Palme anlände till Grand. Engström sa själv att han inte var ute på hela kvällen.

De viktigaste omständigheterna som talar emot Stig Engströms skuld är enligt min bedömning dessa:

1. Det vore en enorm tillfällighet om han inte visste i förväg att makarna Palme var på väg, kom ut på Sveavägen just ”i rätt tid”, hade en revolver med sig och då snabbt beslöt sig för att skjuta Olof Palme. (Jfr dock p. 5 ovan.)

2. Han förefaller inte ha varit ”rätt personlighetstyp”. Ingen av de personer som kände honom ansåg att han kunde vara mördaren.

3. Det finns väldigt lite som talar för att han hade ett vapen på sitt tjänsterum. (Jfr dock p. 5 ovan.)

4. Det finns flera vittnesmål som talar för att han faktiskt var kvar på mordplatsen efter mordet.

5. Det finns en rad andra misstankar.

3.3.2 *Beräkningarna*

Utifrån vad jag känner till och de värderingar jag har gjort av de enskilda bevisen för att använda dem i formeln har jag beräknat sannolikheten för att Stig Engström mördade Olof Palme. Jag kommer fram till att sannolikheten är ca 10 %.

3.4 **Christer Andersson**

En motsvarande genomgång beträffande Christer Andersson leder till följande.

3.4.1 *De viktigaste bevisen och omständigheterna*

De fem viktigaste bevisen/indicierna mot Andersson är enligt min bedömning dessa:

1. Han ägde en revolver av rätt slag och lämnade inte in den till polisen fast han var medveten om kallelsen. Säger att han sålde den ”svart”.
2. Han stämmer mycket bra med gärningsmannaprofilen.
3. Han ändrade sin berättelse om vad han gjorde sent på mordkvällen och sa först att han varit sängliggande dagarna före, under och efter mordet, något som motsades av annan utredning.
4. Mårten Palme såg en man vid Grand som han efteråt tyckte hade sett väldigt skum ut och som han lät rita av. Teckningen stämmer mycket bra med Christer Andersson. Dennes utseende, hållning och sätt att röra sig stämde också väl med beskrivningarna av gärningsmannen.
5. Vittnesiakttagelser stämmer med att mördaren kan ha varit på väg mot Hälsingegatan i Vasastan, där Christer Andersson bodde, efter att ha befunnit sig uppe vid Regeringsgatan.

De viktigaste omständigheterna som talar emot Christer Anderssons skuld är enligt min bedömning dessa:

1. Det finns ingenting som binder honom till brottsplatsen förutom att han bodde relativt nära.
2. Gärningsmannaprofilen tycks ha varit något av ett beställningsjobb, man ”ville ha” en ensam mördare.
3. Det finns en rad andra misstankar.

3.4.2 *Beräkningarna*

Utifrån vad jag känner till och de värderingar jag har gjort av de enskilda bevisen för att använda dem i formeln har jag beräknat sannolikheten för att Christer Andersson mördade Olof Palme. Jag kommer fram till att sannolikheten är ca 4,5 %.

3.5 **Sydafrikaspåret**

En motsvarande genomgång beträffande Sydafrikaspåret leder till följande.

3.5.1 *De viktigaste bevisen och omständigheterna*

De fem viktigaste bevisen/indicierna mot Sydafrika är enligt min bedömning dessa:

1. En sydafrikansk representant för ANC, Madi Gray, säger att hon såg Craig Williamson i Stockholm en vecka före mordet i samband med ett möte där Palme talade mot apartheid. Hon säger att hon ”fick en väldigt kall känsla”. Williamson har förnekat att han var i Stockholm då.
2. Flera sydafrikanska agenter och andra sa att Sydafrika låg bakom mordet.

3. Den sydafrikanska apartheidregeringen var mycket uppmärksam på riskerna för en stark internationell rörelse mot apartheid och Palme var ledande i en sådan rörelse. Många vittnar om att den sydafrikanska regimen såg Palme som en farlig fiende.
4. Den sydafrikanska regimen använde inte sällan våld för att freda sina intressen.
5. Det fanns kopplingar mellan den sydafrikanska säkerhetstjänsten och starkt Palmefientliga grupper i Sverige.

De viktigaste omständigheterna som talar emot Sydafrikas skuld är enligt min bedömning dessa:

1. Inget knyter Sydafrika till mordplatsen och väldigt lite till närvaro i Stockholm vid tiden för mordet.
2. En yrkesmördare stämmer dåligt med gärningsmannaprofilen.
3. Det finns en rad andra misstankar.

3.5.2 *Beräkningarna*

Utifrån vad jag känner till och de värderingar jag har gjort av de enskilda bevisen för att använda dem i formeln har jag beräknat sannolikheten för att den dåvarande regimen i Sydafrika har ansvaret för mordet på Olof Palme. Jag kommer fram till att sannolikheten är ca 29 %.

3.6 **Annan konspiration**

En motsvarande genomgång beträffande spåret ”annan konspiration” leder till följande.

3.6.1 *De viktigaste bevisen och omständigheterna*

De fem viktigaste bevisen/indicierna för en annan konspiration är enligt min bedömning dessa:

1. Det gjordes en mängd observationer av walkie-talkies i närheten av mordplatsen som inte har fått någon förklaring.
2. Det finns åtminstone fyra vittnesmål om att personer försökte rekrytera någon för att mörda Palme.
3. Det finns flera vittnesmål om möten m.m. strax före mordet där ett attentat mot Olof Palme diskuterades, och det fanns ett dokumenterat hat mot Palme inom vissa grupper. Många såg Palme som en landsförrädare och personer uttalade i olika sammanhang att Palme borde röjas ur vägen.
4. Palmes överklagande i det s.k. Harvard-ärendet försvann spårlöst från länsrätten samma dag som mordet begicks. Handlingen stals och uppgiften raderades från diariet.

5. Olof Palmes personakt hos Säpo är försvunnen utan att någon förklaring har kunnat lämnas.

De viktigaste omständigheterna som talar emot en annan konspiration är enligt min bedömning dessa:

1. En yrkesmördare stämmer dåligt med gärningsmannaprofilen.
2. Det finns en rad andra misstankar.

3.6.2 *Beräkningar*

Utifrån vad jag känner till och de värderingar jag har gjort av de enskilda bevisen för att använda dem i formeln har jag i det föregående avsnittet beräknat sannolikheten för att mordet på Olof Palme var en konspiration av någon annan än Sydafrika. Jag kommer fram till att sannolikheten är ca 20 %.

3.7 **Sammanfattning av de beräknade bevisvärdena**

I mina beräkningar har jag alltså kommit fram till en siffra för vart och ett av spåren, en siffra som ska motsvara sannolikheten, som jag ser den, för de olika misstankarna (spåren).

De värden jag har kommit fram till är dessa:

Christer Pettersson	4 %
Stig Engström	10 %
Christer Andersson	4,5 %
Sydafrikaspåret	29 %
Annan konspiration	20 %
Totalt	67,5 %

Självfallet kan mordet ha begåtts av någon som inte ryms under de fem redovisade spåren. Utifrån beräkningarna kan man kanske säga att sannolikheten för det är ungefär 32,5 % (100 minus 67,5 %). Det kan nämnas att Granskningskommissionen på s. 945 ff. redovisar tre personer (förutom Christer Andersson som också redovisas) som sågs som s.k. GMP-objekt (personer som var särskilt intressanta på grund av bl.a. gärningsmannaprofilen). Beträffande alla dessa tre finns det omständigheter som kan göra att vissa misstankar mot dem känns befogade.

4 *Kort bevisbedömning av spåren utan siffror*

4.1 **Misstankarna mot Christer Pettersson**

Det är framför allt Lisbeth Palmes utpekande som talar för att Christer Pettersson är mördaren. Men det finns relativt starka invändningar mot utpekandet, samtidigt som stödbevisningen inte är särskilt stark. Även om vi bortser från andra misstankar är bevisningen mot Christer Pettersson ganska svag.

4.2 Misstankarna mot Stig Engström

Det är framför allt omständigheterna att Stig Engström befann sig på platsen i anslutning till mordet, att det finns en hel del som tyder på att han inte var kvar på platsen efter mordet och att han stämmer relativt väl med de utpekanden som finns som talar för att Stig Engström är mördaren. Men det finns en del som talar för att han faktiskt var kvar på platsen efter mordet, och det är egendomliga tillfällen förenade med att han skulle vara mördaren. Även om vi bortser från andra misstankar är bevisningen mot Stig Engström inte stark, om än starkare än den mot Christer Pettersson.

4.3 Misstankarna mot Christer Andersson

Det är framför allt att han stämmer väl med gärningsmannaprofilen och den omständigheten att Christer Andersson ägde ett sådant vapen som mordet begicks med och inte lämnade in det till polisen när det eftersöktes som talar för att Christer Andersson är mördaren. Men det finns inget som knyter honom till platsen vid tidpunkten för mordet, förutom att han bodde ganska nära. Misstankarna mot honom är sammantaget relativt svaga.

4.4 Sydafrikaspåret

Det är framför allt den omständigheten att det finns mycket som tyder på en konspiration mot Olof Palme, uttalanden som har gjorts av sydafrikaner och det faktum att en känd sydafrikansk agent sannolikt var i Stockholm vid tiden för mordet utan att medge det som talar för att Sydafrika ligger bakom mordet. Men det finns inget som knyter någon representant för Sydafrika till mordplatsen, och mycket – bl.a. gärningsmannaprofilen – talar för att brottet begicks av en ”ensam galning”. Bevisningen mot Sydafrika är starkare än bevisningen mot Christer Pettersson, Stig Engström och Christer Andersson men mycket långt ifrån så stark att den skulle räcka för en fällande dom.

4.5 Annan konspiration

Det är framför allt den omständigheten att det finns mycket som tyder på en sammansvärjning mot Olof Palme med koppling till ”svenska intressen”, bl.a. olika personers agerande i anslutning till mordet, som talar för att det rörde sig om en konspiration för att röja Olof Palme ur vägen. Men mycket, bl.a. gärningsmannaprofilen, talar för att brottet begicks av en ensam gärningsman. Även om vi bortser från andra misstankar är bevisningen för en annan konspiration än Sydafrikaspåret inte särskilt stark, om än starkare än i varje fall bevisningen mot Christer Pettersson och Christer Andersson.

5 *Sammanfattning och slutsatser*

Det viktigaste av det som kan sägas sammanfattningsvis är enligt min mening detta:

1. En beräkning av bevisvärden av det slag som har gjorts i denna promemoria är omgiven av osäkerheter av olika slag även om själva beräkningen är matematiskt oantastlig. Man kan därför inte fästa någon avgörande vikt vid de siffror som beräkningarna resulterar i. Men de ger ändå en tydlig indikation om den ungefärliga nivån på bevisvärdet.
2. I varje fall i den mån beräkningarna stämmer någorlunda med de överväganden som kan göras utifrån ett traditionellt domarperspektiv kan de siffror som framkommer anses ge en hygglig bild av bevisläget. Och beräkningarna stämmer enligt min mening ganska bra med de överväganden som kan göras utifrån ett sådant perspektiv. Jag skulle kanske säga siffran för Sydafrika ter sig något hög och att siffrorna för Christer Pettersson och Christer Andersson känns något låga.
3. Det står helt klart att inget av de fem spåren har sådan bevisstyrka att det finns anledning att säga att det ”sannolikt är det spåret som är det riktiga” e.d. Det kan mycket väl vara något av de andra, eller något spår som inte har tagits upp här.
4. Jag välkomnar en diskussion om mina beräkningar och bedömningar. Förhoppningsvis kan en sådan diskussion leda fram till säkrare och bättre bedömningar av bevisvärdet för de olika misstankarna.